

DILVCIDATIONES
 SVPER FORMVLIS,
 QVIBVS
 SINVS ET COSINVS ANGVLORVM
 MVLTIPLORVM EXPRIMI SOLENT,
 VBI SIMVL INGENTES DIFFICVLTATES
 DILVVNTVR.

Auctore

L. EVLERO.

Conuentui exhib. die 6 Mart. 1777.

§. I.

Proposito angulo quocunque Φ , si eius cosinus vocetur $= \frac{1}{2}x$, vt sit $2 \cos. \Phi = x$, constat tam sinus quam cosinus angulorum multiplo- rum constituere progressionem recurrentem, cuius scala relationis est $x, -1$; erit enim

$$\sin. (n + 1) \Phi = x \sin. n \Phi - \sin. (n - 1) \Phi,$$

$$\cos. (n + 1) \Phi = x \cos. n \Phi - \cos. (n - 1) \Phi.$$

Incipiamus a posteriori formula, et quoniam dupla cosinum eandem legem seruant, hinc sequens tabula confiruetur:

2 cos.

- 2 col. 0 $\Phi = 2,$
- 2 col. 1 $\Phi = x,$
- 2 col. 2 $\Phi = x^2 - 2,$
- 2 col. 3 $\Phi = x^3 - 3x,$
- 2 col. 4 $\Phi = x^4 - 4xx + 2,$
- 2 col. 5 $\Phi = x^5 - 5x^3 - 5x,$
- 2 col. 6 $\Phi = x^6 - 6x^4 + 9xx - 2,$
- 2 col. 7 $\Phi = x^7 - 7x^5 + 14x^3 - 7x,$
- 2 col. 8 $\Phi = x^8 - 8x^6 + 20x^4 - 16xx + 2,$
- 2 col. 9 $\Phi = x^9 - 9x^7 + 27x^5 - 30x^3 + 9x,$
- etc. etc.

§. 2. In his formulis manifestum est primos terminos esse potestates ipsius x eiusdem exponentis, cuius multipulum proponitur; hinc vero exponentes continuo binario decrescere; tum vero signa terminorum alternari; praeterea vero coëfficiens secundi termini semper aequalis est ipsi multiplo; quod autem ad sequentes coëfficientes attinet, lex, qua progrediuntur, ita se habet, vti sequens forma ostendit:

$$2 \text{ col. } n \Phi = x^n - n x^{n-2} + \frac{n(n-3)x^{n-4}}{1 \cdot 2} - \frac{n(n-4)(n-5)x^{n-6}}{1 \cdot 2 \cdot 3} + \frac{n(n-5)(n-6)(n-7)x^{n-8}}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} - \frac{n(n-6)(n-7)(n-8)(n-9)x^{n-10}}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} \text{ etc.}$$

cuius formulae summus est vus in cofinibus angulorum multiplorum quantumvis magnorum expedite assignandis. Veluti si proponatur duodecuplum anguli Φ , hinc statim obtinetur sequens expressio:

2 col.

$$2 \operatorname{cof.} 12 \Phi = x^{12} - 12 x^{10} + 54 x^8 - 112 x^6 + 105 x^4 - 36 x x + 2,$$

cuius veritas facile comprobatur, cum fit

$$2 \operatorname{cof.} 12 \Phi = (2 \operatorname{cof.} 6 \Phi)^2 - 2.$$

§. 3. Quanquam autem haec formula maximum praestat usum in multiplicatione angulorum, tamen secundum rigorem geometricum nequam affirmari potest, eam generaliter veritati esse consentaneam, quandoquidem pluribus casibus maxime a veritate recedit. Quodsi enim sumamus $n = 0$, ista formula praebet $2 \operatorname{cof.} 0 \Phi = 1$, cum tamen eius valor fit 2. Multo magis formula aberrareprehenditur, si indici n valores negativi tribuantur:posito enim $n = -1$, inde prodiret

$$2 \operatorname{cof.} -\Phi = \frac{1}{x} + \frac{1}{x^3} + \frac{2}{x^5} + \frac{5}{x^7} + \frac{14}{x^9} + \frac{42}{x^{11}} + \text{etc.}$$

in infinitum, quae expressio manifesto est falsissima, cum fit

$$2 \operatorname{cof.} -\Phi = 2 \operatorname{cof.} \Phi = x,$$

illius vero seriei summa $= \frac{x}{2} - \sqrt{\left(\frac{x^2}{4} - 1\right)}$, quae igitur plurimum a veritate discrepat, sicque aberratio formulae inuentae pro omnibus numeris negativis clarissime in oculos incurrit.

§. 4. Non solum autem haec formula pro numeris negativis fallit, sed etiam pro positivis, siquidem tota expressio evoluatur, sumto enim $n = 1$, hinc nanciscemur istam seriem:

$$2 \operatorname{cof.} \Phi = x - \frac{1}{x} - \frac{1}{x^3} - \frac{2}{x^5} - \frac{5}{x^7} - \frac{14}{x^9} - \text{etc.}$$

quae ergo omnibus terminis post primum sequentibus a veritate recedit: vera autem summa huius expressionis est

+
218

Simili modo pro casu $n = 2$ ista formula praebet

$$2 \operatorname{col.} 2 \Phi = x^3 - 2 - \frac{1}{x^3} - \frac{2}{x^4} - \frac{5}{x^6} - \frac{14}{x^8} - \frac{42}{x^{10}} - \text{etc.}$$

vbi duo tantum primi termini veritati sunt conformes, sequentes omnes vero superflui atque adeo veritati contrarii. Hinc igitur intelligitur formulam illam pro $2 \operatorname{col.} n \Phi$ datam, siquidem in infinitum continetur, semper in immanes errores praecipitare; ficque omnis eius usus tantum restringitur ad numeros integros positivos, vbi insuper caveri debet, ne series ultra terminos integros continetur, quandoquidem nulli termini, vbi x in denominatores ingreditur, locum habere possunt.

§. 5. Quod autem ad numeros fractos attinet, nullo plane modo ista series cum veritate conciliari se patitur. Quodsi enim ponamus $n = \frac{1}{2}$, ista formula nobis praebet

$$2 \operatorname{col.} \frac{1}{2} \Phi = \sqrt{x} - \frac{1}{2x\sqrt{x}} - \frac{5}{8x\sqrt{x}} - \frac{21}{16x^3\sqrt{x}} - \text{etc.}$$

Cum vero fit

$$\operatorname{col.} \frac{1}{2} \Phi = \sqrt{\frac{1 + \operatorname{col.} \Phi}{2}} = \sqrt{\frac{2+x}{4}},$$

erit $2 \operatorname{col.} \frac{1}{2} \Phi = \sqrt{(2+x)}$, quae autem expressio in seriem conuersa ab illa plurimum differt, cum fit

$$\sqrt{(x+2)} = \sqrt{x} + \frac{1}{\sqrt{x}} - \frac{1}{2x\sqrt{x}} - \frac{1}{2xx\sqrt{x}} - \text{etc.}$$

Ex his iam manifestum est formulam inuentam, non obstante summo eius usu, nullo modo tanquam veritati consentaneam admitti posse; vnde haec quaestio maximi momenti nascitur: cur ista formula a veritate ita aberret, vt certis tamen casibus ad veritatem perducatur?

§. 6. Idem prorsus euenit in formula generali pro finibus angulorum multiplorum tradi solita. Si enim ponamus 2 fin. $\Phi = y$, quoniam etiam nunc eadem scala relationis $x, -1$ valet, finus angulorum multiplorum sequenti modo progredientur:

- 2 fin. $0 \Phi = 0,$
  - 2 fin. $1 \Phi = y,$
  - 2 fin. $2 \Phi = y \cdot x,$
  - 2 fin. $3 \Phi = y(x x - 1),$
  - 2 fin. $4 \Phi = y(x^3 - 2 x),$
  - 2 fin. $5 \Phi = y(x^4 - 3 x x + 1),$
  - 2 fin. $6 \Phi = y(x^5 - 4 x^3 + 3 x),$
  - 2 fin. $7 \Phi = y(x^6 - 5 x^4 + 6 x x - 1),$
  - 2 fin. $8 \Phi = y(x^7 - 6 x^5 + 10 x^3 - 4 x),$
  - 2 fin. $9 \Phi = y(x^8 - 7 x^6 + 15 x^4 - 10 x x + 1),$
  - 2 fin. $10 \Phi = y(x^9 - 8 x^7 + 21 x^5 - 20 x^3 + 5 x).$
- etc. etc.

Hic scilicet y ab x ita pendet, vt fit $y = \sqrt{4 - x x}$.

§. 7. Contemplatio harum formularum simili modo vt ante pro angulo indefinito $n \cdot \Phi$ sequentem suppeditabit formulam generalem:

$$2 \text{ fin. } n \Phi = y \left(x^{n-1} - \frac{(n-2)}{1} x^{n-3} + \frac{(n-3)(n-4)}{1 \cdot 2} x^{n-5} - \frac{(n-4)(n-5)(n-6)}{1 \cdot 2 \cdot 3} x^{n-7} + \frac{(n-5)(n-6)(n-7)(n-8)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4} x^{n-9} - \frac{(n-6)(n-7)(n-8)(n-9)(n-10)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5} x^{n-11} + \text{etc.} \right)$$

Haec autem formula cum veritate consistere nequit, nisi ita restringatur, vt primo tantum ad numeros integros positivos pro n assumendos applicetur; deinde vt termini non vlte-

ulterius continuentur, quam quoad ad exponentes negativos ipsius x perveniatur. Ita fumendo $n = 12$ hinc reperiuntur:

$$2 \sin 12 \Phi = y(x^{12} = 10x^9 + 36x^7 - 56x^5 + 35x^3 - 6x).$$

§. 8. Cum igitur ambae istae formulae generales tam pro finibus, quam cofinibus angulorum multiplorum dari solitae tam enormiter a veritate dissentiant, hinc quaestio nascitur maximi momenti: quomodo hi errores evitari atque eiusmodi series erui debeant, quae cum veritate perpetuo, atque omnibus plane casibus perfecte consentiant? Tales igitur series ex ipsis Analyseos principiis hic inuoligare constitui. Vocabo igitur cof. $\Phi = z$ et cof. $n\Phi = s$, et in seriem per potestates ipsius z procedentem inquiram, quae verum valorem ipsius s exhibeat, quicumque numeri, siue positivi, siue negativi, siue integri, siue fracti pro n substituuntur.

§. 9. Cum igitur sit $z = \text{cof. } \Phi$, erit $\partial \Phi = \frac{-\partial z}{\sqrt{(1-zz)}}$; similique modo, cum sit $s = \text{cof. } n\Phi$, erit $n \partial \Phi = \frac{-\partial s}{\sqrt{(1-s s)}}$, unde sequitur fore $\frac{\partial s}{\sqrt{(1-s s)}} = \frac{n \partial z}{\sqrt{(1-z z)}}$. Haec vero eadem aequatio prodisset, si litterae z et s designassent sinus angulorum Φ et $n\Phi$; si enim altera sinum, altera cofinum significasset, prodisset $\frac{\partial s}{\sqrt{(1-s s)}} = \frac{-n \partial z}{\sqrt{(1-z z)}}$. Hanc obrem si quadrata sumamus, haec aequatio: $\frac{\partial s^2}{1-s s} = \frac{n n \partial z^2}{1-z z}$, omnes illas varietates in se complectetur. Consideremus igitur hanc aequationem differentialem:

$$\partial s^2 (1 - z z) = n n \partial z^2 (1 - s s),$$

ex qua quo commodius series pro s erui queat, eam de novo differentiemus, sumto elemento ∂z constante, sicque

nanciscemur hanc aequationem differentialem secundi gradus:

$$\partial \partial s (1 - z z) - z \partial z \partial s + n n s \partial z^2 = 0,$$

quae latissimo sensu omnia in se compleditur, quae tam circa sinus quam cosinus angulorum multipforum desiderari possunt. Hanc igitur aequationem omni cura pertraedemus, ac primo quidem sine vilo respectu ad doctrinam angulorum.

Problema 1.

Proposita aequatione differentiali secundi gradus

$$\partial \partial s (1 - z z) - z \partial z \partial s + n n s \partial z^2 = 0,$$

eius integrale completum per duplicem integrationem inuestigare.

Solutio.

§. 10. Hic statim patet, hanc aequationem integrabilem fieri, si ducatur in ∂s ; multiplicetur igitur in $z \partial s$ et integrale erit

$$\partial s^2 (1 - z z) + n n s s \partial z^2 = C \partial z^2.$$

Ex hac aequatione deducimus $\partial s^2 = \frac{\partial z^2 (C - n n s s)}{1 - z z}$, quae formula ita repraesentetur: $\partial s^2 = \frac{\partial z^2 (n n s s - C)}{z z - 1}$, ex qua eruitur:

$$\frac{\partial s}{\sqrt{(n n s s - C)}} = \frac{\partial z}{\sqrt{(z z - 1)}}$$

Cum igitur sit

$$\int \frac{\partial z}{\sqrt{(z z - 1)}} = l [z + \sqrt{(z z - 1)}] \text{ et}$$

$$\int \frac{\partial s}{\sqrt{(n n s s - C)}} = \frac{1}{n} l [n s + \sqrt{(n n s s - C)}],$$

nostra aequatio erit

$$\frac{1}{n} l [n s + \sqrt{(n n s s - C)}] = l [z + \sqrt{(z z - 1)}] + l D.$$

Multiplicemus per n et ad numeros ascendendo reperiemus

$$n s + \sqrt{(n n s s - C)} = D [z + \sqrt{(z z - 1)}]^n.$$

Quo nunc hinc valorem, ipsius s eruamus, ponamus brevitatis gratia: $ns + \sqrt{(nns - C)} = Q - ns$, ut fit

$$Q = D [z + \sqrt{(zz - 1)}]^n, \text{ eritque}$$

$$\sqrt{(nns - C)} = Q - ns, \text{ vnde elicitur:}$$

$$\frac{Q}{2nQ} = \frac{Q + C}{2nQ} = \frac{Q}{2n} + \frac{C}{2nQ}$$

Quodsi iam forma constantium arbitrariarum immutetur, valor integralis completus quantitatis s per variabilem z ita concinne exprimi poterit:

$$s = f [z + \sqrt{(zz - 1)}]^n + g [z + \sqrt{(zz - 1)}]^n,$$

quae forma etiam hoc modo exhiberi potest:

$$s = f [z + \sqrt{(zz - 1)}]^n + g [z - \sqrt{(zz - 1)}]^n.$$

Alia solutio succinctor.

§. 12. Quanquam hic integrale completum quaerimus, tamen sufficiet bina integralia particularia inuestigasse. Quoniam enim in aequatione proposita variabilis s ubique univocam tantum habet dimensionem, si ei satisfaciant valores $s = p$ et $s = q$, etiam satisfaciet valor $s = p + q$, atque adeo in genere $s = fp + gq$, denotantibus litteris f et g constantes quascunque. Hoc obseruato negligatur constans in prima integratione adiecta, eritque $\partial s^2 = \frac{nns \partial z^2}{zz - 1}$, ideoque $\frac{\partial s}{s} = \frac{n \partial z}{z \sqrt{(zz - 1)}}$, hincque porro fit

$$s = [z + \sqrt{(zz - 1)}]^n.$$

§. 13. Quia in aequationem differentialem tantum quadratum n ingreditur, cuius radix aeque est $-n$ ac $+n$, integrale quoque particulare erit

$$s = [z + \sqrt{(zz - 1)}]^n = [z - \sqrt{(zz - 1)}]^n,$$

ficque duo habemus integralia particularia, per litteras p et q designata, ex iis igitur conflatur istud integrale completum:

$$s = f[z + \sqrt{(z z - 1)}]^n + g[z - \sqrt{(z z - 1)}]^n.$$

Problema 2.

Eiusdem aequationis differentialis secundi gradus:

$$\partial \partial s (1 - z z) - z \partial z \partial s + n n s \partial z^2 = 0,$$

integrale completum per seriem infinitam exprimere, cuius termini per potestates ipsius z descendendo progrediantur.

Solutio.

§. 14. Quaerimus igitur pro valore litterae s seriem, cuius singuli termini sint potestates ipsius z , quarum exponentes continuo decrescant. Ex ipsa autem aequationis propositae forma facile concludere licet, istos exponentes continuo binario diminui debere, propterea quod in hac aequatione variabilis z cum suo differentiali ∂z in singulis terminis vel nullam, vel duas habet dimensiones; unde si primus terminus contineat potestatem z^λ , sequentes termini potestates $z^{\lambda-2}$; $z^{\lambda-4}$; $z^{\lambda-6}$; etc. continebunt, ita ut series, quam quaerimus, talem sit habitura formam:

$$s = A z^\lambda - B z^{\lambda-2} + C z^{\lambda-4} - D z^{\lambda-6} + E z^{\lambda-8} - F z^{\lambda-10} + \text{etc.}$$

vbi ergo totum negotium huc redit, ut valores singulorum coefficientium rite determinemus.

§. 15. Ante omnia autem hic inuestigari oportet primum exponentem λ , a quo haec series fit incipienda, qui ita comparatus esse debet, ut facta substitutione coefficientes primi termini sponte se destruant. Ad istum exponentem inveniendum sufficiet tantum duos terminos priores

res considerasse, scilicet $s = A z^\lambda - B z^{\lambda-2}$, quae substitutio
 quae facta huiusmodi queat, ipsam aequationem propositam, per
 ∂z^2 dividendo, ita referamus:

$$\frac{\partial \partial}{\partial z^2} (A z^\lambda - B z^{\lambda-2}) + n n s = 0,$$

et cum iam sit

$$\frac{\partial}{\partial z} (A z^\lambda - B z^{\lambda-2}) = (\lambda - 2) B z^{\lambda-3} \text{ et}$$

$$\frac{\partial^2}{\partial z^2} (A z^\lambda - B z^{\lambda-2}) = \lambda(\lambda - 1) A z^{\lambda-2} - (\lambda - 2)(\lambda - 3) B z^{\lambda-4},$$

facta substitutione fieri debet:

$$\left. \begin{aligned} -\lambda(\lambda - 1) A z^\lambda + \lambda(\lambda - 1) A z^{\lambda-2} \\ + (\lambda - 2)(\lambda - 3) B z^{\lambda-2} \\ + n n A z^\lambda \\ + (\lambda - 2) B z^{\lambda-2} \\ - n n B z^{\lambda-2} \end{aligned} \right\} = 0.$$

Hic ergo ante omnia coëfficiens primi termini $A z^\lambda$ nihilo
 aequalis statui debet, ficque fiet $-\lambda(\lambda - 1) - \lambda + n n = 0$,
 ideoque $\lambda \lambda = n n$, unde duo valores pro λ obtinentur, scilicet
 vel $\lambda = +n$ vel $\lambda = -n$.

§. 16. Quoniam igitur pro λ geminum nacti sumus
 valorem, hinc pro quantitate s duas eruemus series infini-
 tas, quae iunctim sumtae valorem integralem completum
 expriment, namque verus iste valor ita exhibebitur:

$$s = \begin{cases} A z^n - B z^{n-2} + C z^{n-4} - D z^{n-6} + E z^{n-8} - \text{etc.} \\ + \mathcal{A} z^{-n} - \mathcal{B} z^{-n-2} + \mathcal{C} z^{-n-4} - \mathcal{D} z^{-n-6} + \mathcal{E} z^{-n-8} - \text{etc.} \end{cases}$$

et quoniam facta substitutione pro vtraque serie coëfficiens
 primorum terminorum $A z^n$ et $\mathcal{A} z^{-n}$ sponte se tollunt, binæ
 litterae A et $\mathcal{A}$ non determinabuntur, sed penitus arbitrio
 nostro relinquentur, ideoque vicem gerent binarum constan-
 tium, quæ per duplicem integrationem ingredi sunt censendæ.

dae. Evidens porro est vtramque hanc seriem seorsim inue-
stigiari posse; vnde solutio nostra duabus constabit partibus

I. Inuestigatio seriei prioris

$$s = A z^n - B z^{n-2} + C z^{n-4} - D z^{n-6} + E z^{n-8} - \text{etc.}$$

§. 17. Quo commodius huius seriei coefficientes de-
terminemus, aequationem propositam mutatis signis ita re-
praesentemus:

$$\frac{z z \partial \partial s}{\partial z^2} + \frac{\partial \partial s}{\partial z^2} + \frac{z \partial s}{\partial z} - n n s = 0,$$

et cum sit

$$\frac{\partial s}{\partial z} = n A z^{n-1} - (n-2) B z^{n-3} + (n-4) C z^{n-5} - (n-6) D z^{n-7} \text{ etc.}$$

et

$$\frac{\partial \partial s}{\partial z^2} = n(n-1) A z^{n-2} - (n-2)(n-3) B z^{n-4} + (n-4)(n-5) C z^{n-6} \text{ etc.}$$

ordinetur substitutio sequenti modo:

$$\begin{aligned} \frac{z z \partial \partial s}{\partial z^2} &= n(n-1) A z^n - (n-2)(n-3) B z^{n-2} + (n-4)(n-5) C z^{n-4} \text{ etc.} \\ - \frac{\partial \partial s}{\partial z^2} &= \quad \quad \quad - (n) (n-1) A z^{n-2} + (n-2)(n-3) B z^{n-4} \text{ etc.} \\ + \frac{z \partial s}{\partial z} &= \quad \quad \quad n A z^n - \quad \quad \quad (n-2) B z^{n-2} + \quad \quad \quad (n-4) C z^{n-4} \text{ etc.} \\ - n n s &= - n n A z^n + \quad \quad \quad n n B z^{n-2} - \quad \quad \quad n n C z^{n-4} \text{ etc.} \end{aligned}$$

$$0 = \left\{ \begin{array}{l} -(n-2)^2 B z^{n-2} + (n-4)^2 C z^{n-4} - (n-6)^2 D z^{n-6} \\ + n n B \quad \quad \quad - n n C \quad \quad \quad + n n D \\ - n(n-1) A + (n-2)(n-3) B - (n-4)(n-5) C \end{array} \right\} \text{ etc.}$$

§. 18. Nunc igitur quemlibet coefficientem per suum
antecedentem satis concinne determinare licebit; erit enim

$$B = \frac{n(n-1) A}{2 \cdot 2(n-1)} = \frac{n A}{4}$$

$$C = \frac{(n-2)(n-3) B}{n n - (n-4)^2} = \frac{(n-2)(n-3) B}{4 \cdot 2(n-2)} = \frac{(n-3) B}{8}$$

D =

$$D = \frac{(n-4)(n-5)C}{n \cdot n - (n-6)^2} = \frac{(n-4)(n-5)C}{12(n-3)};$$

$$E = \frac{(n-6)(n-7)D}{n \cdot n - (n-8)^2} = \frac{(n-6)(n-7)D}{16(n-4)};$$

$$F = \frac{(n-8)(n-9)E}{20(n-5)} \text{ etc.}$$

etc.

Hinc igitur omnes coefficientes per primum A sequenti modo determinantur:

$$B = \frac{n}{4} A;$$

$$C = \frac{n(n-3)}{8} A;$$

$$D = \frac{n(n-4)(n-5)}{4 \cdot 8 \cdot 12} A;$$

$$E = \frac{n(n-5)(n-6)(n-7)}{4 \cdot 8 \cdot 12 \cdot 16} A;$$

$$F = \frac{n(n-6)(n-7)(n-8)(n-9)}{4 \cdot 8 \cdot 12 \cdot 16 \cdot 20} A; \text{ etc.}$$

ficque prior series valorem ipsius s exhibens erit:

$$s = A \left(z^n - \frac{n}{4} z^{n-2} + \frac{n(n-3)}{4 \cdot 8} z^{n-4} - \frac{n(n-4)(n-5)}{4 \cdot 8 \cdot 12} z^{n-6} + \frac{n(n-5)(n-6)(n-7)}{4 \cdot 8 \cdot 12 \cdot 16} z^{n-8} - \text{etc.} \right)$$

II. Inuestigatio seriei posterioris.

$$A z^{-n} - B z^{-n-2} + C z^{-n-4} - D z^{-n-6} + E z^{-n-8} - F z^{-n-10} + \text{etc.}$$

§. 19. Determinatio coefficientium huius seriei similis prorsus modo institui potest, quo praecedentem elicuimus, neque tamen opus est omnes operationes hic repetere; nam quia totum discrimen harum duarum serierum in solo signo numeri n consistit, quo ipsa aequatio proposita non afficitur, singularum litterarum Germanicarum valores immediate ex Latinis deriuare licebit, si modo in iis loco n scribatur -n, ficque obtinebimus:

$$B = -\frac{n}{4} A;$$

$$C = +\frac{n(n+3)}{8} A;$$

$$D = -\frac{n(n+4)(n+5)}{4 \cdot 8 \cdot 12} A;$$

$$\mathcal{E} = + \frac{n(n+5)(n+6)(n+7)}{4 \cdot 8 \cdot 12 \cdot 16} \mathcal{A};$$

$$\mathcal{F} = - \frac{n(n+6)(n+7)(n+8)(n+9)}{4 \cdot 8 \cdot 12 \cdot 16 \cdot 20} \mathcal{A}; \text{ etc.}$$

§. 20. Ex his ergo valor integralis completus quantitatis s ex duabus sequentibus seriebus infinitis componetur:

$$s = \left\{ \begin{array}{l} A(z^n - \frac{n}{4}z^{n-2} + \frac{n(n-3)}{4 \cdot 8}z^{n-4} - \frac{n(n-4)(n-5)}{4 \cdot 8 \cdot 12}z^{n-6} + \text{etc.}) \\ + \mathcal{A}(z^{-n} + \frac{n}{4}z^{-n-2} + \frac{n(n+3)}{4 \cdot 8}z^{-n-4} + \frac{n(n+4)(n+5)}{4 \cdot 8 \cdot 12}z^{-n-6} + \text{etc.}) \end{array} \right.$$

Problema 3.

Quoniam valorem completum ipsius s duplici modo expressum inuenimus, alterum scilicet per duplicem integrationem in problemate 1. alterum per duas series infinitas in problemate 2. constantes arbitrarias ita determinare, ut duae illae expressiones inter se consentiant.

Solutio.

§. 21. In problemate primo binas constantes arbitrarias per litteras f et g designauimus, vbi inuenimus hunc valorem:

$$s = f(z + \sqrt{[z z - 1]})^n + g(z + \sqrt{[z z - 1]})^{-n},$$

in praecedente vero problemate per binas series infinitas inuenimus esse:

$$s = \left\{ \begin{array}{l} A(z^n - \frac{n}{4}z^{n-2} + \frac{n(n-3)}{4 \cdot 8}z^{n-4} - \frac{n(n-4)(n-5)}{4 \cdot 8 \cdot 12}z^{n-6} + \text{etc.}) \\ + \mathcal{A}(z^{-n} + \frac{n}{4}z^{-n-2} + \frac{n(n+3)}{4 \cdot 8}z^{-n-4} + \frac{n(n+4)(n+5)}{4 \cdot 8 \cdot 12}z^{-n-6} + \text{etc.}) \end{array} \right.$$

vbi binae constantes arbitrariae in litteris A et $\mathcal{A}$ continentur. Quaeritur ergo, quomodo has litteras A et $\mathcal{A}$ per f et g definiiri oporteat, ut hae duae expressiones inter se consentientes reddantur?

§. 22. Perpetuo autem, quoties de constantibus arbitrariis definiendis quaestio mouetur, ad casum quempiam specialem est respiciendum, quo valor per seriem expressus euadat cognitus, quandoquidem, si constantes vnico casui spe-

speciali satisfaciunt, eorum valor rite erit determinatus. Hanc ob rem dispiciamus, an non quispiam casus specialis detur, quo bini valores innotescant. Consideremus igitur primam formam finitam ac manifestum quidem est, ibi casum $z = 0$ in hunc finem adhiberi non posse, propterea quod iste valor ad imaginaria rediret. Deinde vero etiam binae series, posito $z = 0$, partim terminis evanescentibus, partim infinitis constabunt; sicque ex hoc casu nihil plane concludi potest.

§. 23. Casus autem $z = 1$ aliquid polliceri videtur; tum enim prior forma finita praebebit $s = f + g$; at vero posito $z = 1$ ambae series nihilo minus in infinitum excurrunt, ita ut earum valores nobis neutiquam euadant cogniti; quamobrem eiusmodi casu nobis erit opus, quo binae series inventae desinant in infinitum excurrere, et omnes termini prae primis quasi evanescant, ita ut terminos tantum primos considerasse sufficiat. Manifestum autem est in utraque serie prae primo termino sequentes omnes esse evanituos, si ipsi z valor infinite magnus tribuatur. Statuamus igitur $z = \infty$, atque ex binis seriebus valor ipsius s pro hoc casu erit $s = A \infty^n + \frac{\mathfrak{A}}{\infty^n}$.

§. 24. Faciamus igitur etiam in priori forma finita $z = \infty$, et cum hoc casu sit $\sqrt{(z z - 1)} = \infty$, valor ipsius s hinc oriatur:

$$s = f(2 \infty)^n + g(2 \infty)^{-n} = 2^n f \infty^n + \frac{g}{2^n \infty^n},$$

quam ergo expressionem cum ante inventa, quae erat $A \infty^n + \frac{\mathfrak{A}}{\infty^n}$, congruere oportet, atque manifesto sequitur, hoc fieri,

$$\text{si statuamus } A = 2^n f \text{ et } \mathfrak{A} = \frac{g}{2^n}.$$

§. 25. Quodsi igitur valor completus finitus fuerit
 $s = f(z + \sqrt{[zz - 1]})^n + g(z + \sqrt{[zz - 1]})^{-n}$,
 idem valor per duas sequentes series iundim sumtas exprimetur:

$$s = \left\{ \begin{array}{l} f[(2z)^n - \frac{n}{1}(2z)^{n-2} + \frac{n(n-3)}{1 \cdot 2}(2z)^{n-4} - \frac{n(n-4)(n-5)}{1 \cdot 2 \cdot 3}(2z)^{n-6} \text{etc.}] \\ + g \left[\frac{1}{(2z)^n} + \frac{n}{1} \cdot \frac{1}{(2z)^{n+2}} + \frac{n(n+3)}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{(2z)^{n+4}} + \text{etc.} \right] \end{array} \right.$$

Problema 4.

Si z denotet cosinum cuiuspiam anguli Φ , ut fit $z = \text{cos. } \Phi$, inuestigare series pro cosinu anguli ncupli $n\Phi$.

Solutio.

§. 26. Supra vidimus, si fuerit $z = \text{cos. } \Phi$, ac vocetur $\text{cos. } n\Phi = s$, tum relationem inter s et z per eam ipsam aequationem differentio-differentialem exprimi, quam hadenus tractauimus (vid. §. 9.). Necessè igitur est vt valor quaefitus $\text{cos. } n\Phi$ in superioribus expressionibus, tam in finita, quam in infinita contineatur, totumque negotium huc redit, vt binae constantes f et g rite pro hoc casu definiantur. At vero pro expressione finita, ob $z = \text{cos. } \Phi$ et $\sqrt{(zz - 1)} = \sqrt{-1} \text{ sin. } \Phi$ habebimus

$$s = f(\text{cos. } \Phi + \sqrt{-1} \text{ sin. } \Phi)^n + g(\text{cos. } \Phi + \sqrt{-1} \text{ sin. } \Phi)^{-n}.$$

Constat autem esse

$$\begin{aligned} (\text{cos. } \Phi + \sqrt{-1} \text{ sin. } \Phi)^n &= \text{cos. } n\Phi + \sqrt{-1} \text{ sin. } n\Phi \text{ et} \\ (\text{cos. } \Phi + \sqrt{-1} \text{ sin. } \Phi)^{-n} &= \text{cos. } n\Phi - \sqrt{-1} \text{ sin. } n\Phi, \end{aligned}$$

ficque habebimus

$$s = (f + g) \text{cos. } n\Phi + (f - g) \sqrt{-1} \text{ sin. } n\Phi,$$

quamobrem, vt prodeat $s = \text{cos. } n\Phi$, statui oportet $f = g = \frac{1}{2}$.

§. 27. Nunc igitur cognitis binis litteris f et g , quibus euadit $s = \text{cof. } n \Phi$, etiam ambas illas series infinitas exhibere poterimus, quibus coniunctis idem valor $\text{cof. } n \Phi$ exprimitur. Scilicet cum fit $f = g = \frac{1}{2}$, multiplicemus vtrinque per 2, atque impetrabimus:

$$2 \text{ cof. } n \Phi = \left\{ \begin{aligned} & (2z)^n - \frac{n}{1} \cdot (2z)^{n-2} + \frac{n(n-3)}{1 \cdot 2} \cdot (2z)^{n-4} - \text{etc.} \\ & + \frac{1}{(2z)^n} + \frac{n}{1} \cdot \frac{1}{(2z)^{n+2}} + \frac{n(n+3)}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{(2z)^{n+4}} + \text{etc.} \end{aligned} \right\}$$

vbi est $z = \text{cof. } \Phi$. Hinc si, vti initio fecimus, vocemus $x = 2z \text{ cof. } \Phi$, vt fit $2z = x$, vera expressio pro $\text{cof. } n \Phi$ erit:

$$2 \text{ cof. } n \Phi = \left\{ \begin{aligned} & x^n - \frac{n}{1} \cdot x^{n-2} + \frac{n(n-3)}{1 \cdot 2} \cdot x^{n-4} - \text{etc.} \\ & + \frac{1}{x^n} + \frac{n}{1} \cdot \frac{1}{x^{n+2}} + \frac{n(n+3)}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{x^{n+4}} + \text{etc.} \end{aligned} \right\}$$

§. 58. Omnes igitur defectus, quos supra circa formulam pro $\text{cof. } n \Phi$ tradi solitam recensuimus, inde originem traxere, quod posterior series, quae potestates ipsius x in denominatoribus exhibet, neglegi solet: ea autem adiecta perpetuo pulcherrimus consensus cum veritate deprehendetur, quoscumque etiam numeros pro n , siue posituos, siue negativos, siue integros siue fractos accipiamus. Ita si ponamus $n = 0$, hinc statim consequimur $2 \text{ cof. } 0 \Phi = 2$. Deinde cum fit $\text{cof. } -n \Phi = \text{cof. } n \Phi$, haec conuenientia statim ex praesente forma elucet, quippe quae eadem manet, etiam si loco n scribatur $-n$.

§. 29. Examinemus nunc etiam aliquot casus simpliciores, ac primo quidem sumamus $n = 1$ reperieturque:

$$2 \operatorname{cof.} \Phi = \left\{ \begin{array}{l} x - \frac{1}{x} - \frac{1}{x^3} - \frac{2}{x^5} - \frac{5}{x^7} - \frac{14}{x^9} - \frac{42}{x^{11}} - \text{etc.} \\ \frac{1}{x} + \frac{1}{x^3} + \frac{2}{x^5} + \frac{5}{x^7} + \frac{14}{x^9} + \frac{42}{x^{11}} + \text{etc.} \end{array} \right\} = x,$$

vbi series posterior manifesto terminos superfluos prioris tollit, ita vt prodeat $2 \operatorname{cof.} \Phi = x$. Ponamus etiam $n = 2$ ac reperiemus:

$$2 \operatorname{cof.} 2 \Phi = \left\{ \begin{array}{l} xx - 2 - \frac{1}{xx} - \frac{2}{x^4} - \frac{5}{x^6} - \frac{14}{x^8} - \frac{42}{x^{10}} - \text{etc.} \\ \frac{1}{xx} + \frac{2}{x^4} + \frac{5}{x^6} + \frac{14}{x^8} + \frac{42}{x^{10}} + \text{etc.} \end{array} \right\} = xx - 2.$$

Sit etiam $n = 3$ ac reperiemus

$$2 \operatorname{cof.} 3 \Phi = \left\{ \begin{array}{l} x^3 - 3x + \frac{0}{x} - \frac{1}{x^3} - \frac{3}{x^5} - \frac{9}{x^7} - \frac{28}{x^9} - \text{etc.} \\ + \frac{1}{x^3} + \frac{3}{x^5} + \frac{9}{x^7} + \frac{28}{x^9} + \text{etc.} \end{array} \right\} = x^3 - 3x.$$

§. 30. Ex his exemplis fatis manifestum est quoties numerus n fuerit integer positivus, tum omnes terminos, quos supra tanquam inutiles reiicere iussimus, hic sponte per seriem posteriorem auferri. Praeterea vero hic nullum dubium superesse potest, quin etiam pro omnibus numeris fractis loco n assumtis veritas sit proditura. Sit enim $n = \frac{1}{2}$ ac fiet:

$$2 \operatorname{cof.} \frac{1}{2} \Phi = \left\{ \begin{array}{l} \sqrt{x} - \frac{1}{2x\sqrt{x}} - \frac{5}{8x^3\sqrt{x}} - \frac{21}{16x^5\sqrt{x}} - \text{etc.} \\ \frac{1}{\sqrt{x}} + \frac{1}{2x\sqrt{x}} + \frac{7}{8x^3\sqrt{x}} + \text{etc.} \end{array} \right\},$$

hae duae autem series permixtae eam ipsam seriem producant, quam supra §. 5. indicauimus.

Theorema.

Quoties n est numerus integer positivus, tum omnes termini fracti prioris seriei a serie posteriore destruuntur, ita vt tantum remaneant termini integri prioris seriei, quibus adeo valor ipsius $2 \operatorname{cof.} n \Phi$ exprimetur.

De-

Demonstratio.

Contemlemur accuratius priorem seriem a termino x^n incipientem, in qua cum signa + et - alternentur, ne hinc sequens ratiocinium turbetur, hanc seriem hoc modo repraesentemus:

$$x^n - \frac{n}{1} x^{n-2} + \frac{n(n-2)}{1 \cdot 2} x^{n-4} - \frac{n(4-n)(5-n)}{1 \cdot 2 \cdot 3} x^{n-6} + \text{etc.}$$

Nunc autem brevitatis gratia singulos hos coefficients sequentibus characteribus designemus:

$$x^n - [n-2]x^{n-2} + [n-4]x^{n-4} - [n-6]x^{n-6} + [n-8]x^{n-8} - \text{etc.}$$

sique erit

$$[n-2] = \frac{n}{1};$$

$$[n-4] = \frac{n(n-2)}{1 \cdot 2};$$

$$[n-6] = \frac{n(4-n)(5-n)}{1 \cdot 2 \cdot 3};$$

$$[n-8] = \frac{n(5-n)(6-n)(7-n)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4};$$

$$[n-10] = \frac{n(6-n)(7-n)(8-n)(9-n)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5}; \text{ etc.}$$

§. 32. Hinc ergo in genere, si potestatis x^{n-2i} coefficientem per $[n-2i]$ designemus, erit

$$[n-2i] = \frac{n(i+1-n)(i+2-n)(i+3-n) \dots (2i-1-n)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \dots i}$$

Scilicet ista forma composita erit ex i factoribus, quorum primus semper est $\frac{n}{1}$; secundus $\frac{i+1-n}{2}$; tertius $\frac{i+2-n}{3}$; quartus $\frac{i+3-n}{4}$, donec perueniatur ad vltimum, qui est $\frac{2i-1-n}{i}$; vnde patet factorem quemlibet intermedium indici λ respondentem fore $\frac{i+\lambda-1-n}{\lambda}$, si modo fuerit $\lambda < i$; tum vero sumto $\lambda = i$ prodibit factor vltimus $\frac{2i-1-n}{i}$. Hoc ergo modo pro qualibet potestate x^{n-2i} , eius coefficientem, quem per $[n-2i]$ designamus, facile exhibere licebit. Ita potestatis x^{n-20} coefficientens erit

$$[n-20] = \frac{n(11-n)(12-n)(13-n)(14-n)(15-n)(16-n)(17-n)(18-n)(19-n)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot 9 \cdot 10},$$

vnde

vnde patet, quoties n fuerit numerus integer, siue 11, siue 12, siue 13, vsque ad 19, istum coefficientem semper fore $= 0$, atque hoc adeo in genere eueniet, quando n fuerit numerus integer, vel $i + 1$, vel $i + 2$, vel $i + 3$, vsque ad $2i - 1$.

§. 33. Sumamus nunc $i = n$, quae positio ergo locum habere nequit, nisi n sit numerus integer, quandoquidem manifestum est loco i alios numeros praeter integros accipi non posse. Hoc igitur modo obtinebitur coefficientis potestatis x^{-n} , quem designamus per $[-n]$, eritque:

$$[-n] = \frac{n \cdot 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot \dots \cdot n-1}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot \dots \cdot n},$$

cuius expressionis valor manifestus est $= 1$, ita vt terminus hinc natus sit $= 1$, $x^{-n} = \frac{1}{x^n}$, qui terminus primum in

fractis occurrit. Si enim capiatur $i < n$, vt tamen sit $n - 2i$ numerus negatiuus, coefficientes, vt supra vidimus, erunt $= 0$, namque sumto $i = n - 1$, iam factor secundus euanescit; sumto autem $i = n - 2$, tertius euanescit; quartus deinde si $i = n - 3$ et ita porro, sicque omnes termini hunc praecedentes erunt integri.

§. 34. Quaeramus nunc etiam terminos hunc: $\frac{1}{x^n}$ sequentes, ac pro secundo erit $i = n + 1$, vnde potestatis x^{-n-2} coefficientis erit

$$-\frac{n \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot \dots \cdot n+1}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot \dots \cdot n+1} = -n,$$

ita vt potestatum negatiuarum secunda sit $\frac{n}{x^{n+2}}$. Simili modo pro tertio termino sit $i = n + 2$, et potestatis x^{-n-4} coefficientis erit

$$-\frac{n \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot \dots \cdot n+3}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5 \cdot \dots \cdot n+2} = -\frac{n(n+3)}{1 \cdot 2}.$$

Sit

Sit nunc $i = n + 3$, ac potestatis x^{-n-6} coëfficiens erit

$$\frac{n \cdot 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot \dots \cdot (n+5)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot \dots \cdot (n+3)} = \frac{n(n+4)(n+5)}{1 \cdot 2 \cdot 3}$$

Eodem modo evidens est potestatis x^{-n-8} coëfficientem fore

$$\frac{n \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 \cdot \dots \cdot (n+7)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot \dots \cdot (n+4)} = \frac{n(n+5)(n+6)(n+7)}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4}$$

§. 35. Ex his igitur manifestum est terminos fractos, ad quos prima series perducit, fore

$$\frac{1}{x^n} - \frac{n}{1} \cdot \frac{1}{x^{n+2}} + \frac{n(n+3)}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{x^{n+4}} - \frac{n(n+4)(n+5)}{1 \cdot 2 \cdot 3} \cdot \frac{1}{x^{n+6}} - \text{etc.}$$

Cum igitur altera series pro $2 \cos. n \Phi$ adicienda sit

$$\frac{1}{x^n} + \frac{n}{1} \cdot \frac{1}{x^{n+2}} + \frac{n(n+3)}{1 \cdot 2} \cdot \frac{1}{x^{n+4}} + \frac{n(n+4)(n+5)}{1 \cdot 2 \cdot 3} \cdot \frac{1}{x^{n+6}} + \text{etc.}$$

nunc firmiter a nobis est euidentum, omnes terminos fractos prioris seriei per seriem posteriorem penitus tolli, ita vt ex serie priore termini tantum integri relinquuntur, quibus valor ipsius $2 \cos. n \Phi$ exprimitur. Ex ipsa autem demonstratione apparet, hanc destructionem locum habere non posse, nisi exponens n fuerit numerus integer. Pro exponentibus igitur fractis ambas illas series in infinitum continuari oportet, quippe quae iunctim sumtae demum valorem pro $2 \cos. n \Phi$ exhibebunt; sicque omnia sunt perspicua, quae initio circa necessarias restrictiones formulae pro cosinibus datae sunt tradita.

§. 36. Hic autem imprimis notasse iuuabit, valorem vtriusque seriei seorsim sumtae reuera esse imaginarium. Vidimus enim priorem seriem natam esse ex evolutione formulae $[z + \sqrt{(z z - 1)}]^n$, posteriorem vero ex evolutione huius: $[z - \sqrt{(z z - 1)}]^n$, posito $z = \cos. \Phi$; tum autem prior formula transformatur in hanc: $\cos. n \Phi + \sqrt{-1} \sin. n \Phi$, po-

sterior vero in hanc: $\cos. n\Phi - \sqrt{-1} \sin. n\Phi$, quarum vtrâque manifesto est imaginaria, earum tamen summa praebet $2 \cos. n\Phi$; sin autem posteriorem a priore auferamus, relinquetur $2 \sqrt{-1} \sin. n\Phi$, cui formulae ergo aequaretur differentia nostrarum serierum; vnde patet finem anguli multipli $n\Phi$ hoc modo per series realiter exprimi non posse, cui incommodo autem remedium afferemus in sequente problemate.

Problema 5.

Proposita aequatione differentio-differentiali

$$\partial \partial s (z z - 1) + z \partial z \partial s - n n s \partial z^2 = 0,$$

si ponatur $s = v \sqrt{(z z - 1)}$, valorem huius quantitatis v per seriem exprimere.

Solutio.

§. 37. Quod ad expressionem finitam huius quantitatis v attinet, ea sponte patet ex valore finito pro ipsa quantitate s inuento, cum sit

$$v \sqrt{(z z - 1)} = f [z + \sqrt{(z z - 1)}]^n + g [z - \sqrt{(z z - 1)}]^n.$$

Nunc autem nobis propositum est valorem ipsius v per eiusmodi seriem inuestigare, cuius termini etiam per potestates ipsius z pariter descendentes progrediantur, quam ergo seriem ex ipsa aequatione proposita deduci oportet, postquam scilicet loco s valor $v \sqrt{(z z - 1)}$ fuerit introductus.

§. 38. Quo autem hanc substitutionem facilius facere queamus, sumamus logarithmos $l s = l v + \frac{1}{2} l (z z - 1)$, vnde differentiando nanciscimur $\frac{\partial s}{s} = \frac{\partial v}{v} + \frac{z \partial z}{z z - 1}$, quae aequatio denuo differentiatâ praebet:

$$\frac{s \partial \partial s - \partial s^2}{s s} = \frac{\partial \partial v}{v} - \frac{\partial v^2}{v v} + \frac{\partial z^2}{z z - 1} - \frac{2 z z \partial z^2}{(z z - 1)^2}.$$

Iam

Iam addatur vtrinque

$$\frac{\partial s^2}{s^2} = \frac{\partial v^2}{v^2} + \frac{2z \partial z \partial v}{v(zz-1)} + \frac{zz \partial z^2}{(zz-1)^2},$$

atque obtinebimus

$$\frac{\partial \partial s}{s} = \frac{\partial \partial v}{v} + \frac{\partial z^2}{zz-1} + \frac{zz \partial z^2}{(zz-1)^2} + \frac{2z \partial z \partial v}{v(zz-1)}, \text{ siue}$$

$$\frac{\partial \partial s}{s} = \frac{\partial \partial v}{v} + \frac{2z \partial z \partial v}{v(zz-1)} + \frac{\partial z^2}{(zz-1)^2}.$$

§. 39. Aequatio autem proposita per s diuisa fit

$$\frac{\partial \partial s}{s} (zz-1) + \frac{2z \partial z \partial v}{v} = nn \partial z^2 = 0,$$

eaque facta substitutione induet sequentem formam:

$$\frac{\partial \partial v}{v} (zz-1) + \frac{3z \partial z \partial v}{v} - (nn-1) \partial z^2 = 0,$$

quae ducta in $\frac{v}{\partial z^2}$ dabit

$$\frac{\partial \partial v}{\partial z^2} (zz-1) + \frac{3z \partial v}{\partial z} - v(nn-1) = 0,$$

atque ex hac aequatione seriem desideratam pro v elici oportebit.

§. 40. Hic igitur iterum ante omnia primum terminum inuestigare debemus, quem in finem statuamus

$$v = A z^\lambda + B z^{\lambda-2} + C z^{\lambda-4} \text{ etc.}$$

et cum fit

$$\frac{\partial v}{\partial z} = \lambda A z^{\lambda-1} + (\lambda-2) B z^{\lambda-3} \text{ etc.}$$

$$\frac{\partial \partial v}{\partial z^2} = \lambda(\lambda-1) A z^{\lambda-2} + (\lambda-2)(\lambda-3) B z^{\lambda-4} + \text{etc.}$$

facta substitutione orietur sequens aequalitas:

$$0 = \lambda(\lambda-1) A z^\lambda + (\lambda-2)(\lambda-3) B z^{\lambda-2} + \text{etc.}$$

$$\quad \quad \quad - \quad \quad \quad \lambda(\lambda-1) A z^{\lambda-2} - \text{etc.}$$

$$\quad \quad \quad 3 \lambda A z^\lambda + \quad \quad \quad 3(\lambda-2) B z^{\lambda-2} + \text{etc.}$$

$$- (nn-1) A z^\lambda - \quad \quad \quad (nn-1) B z^{\lambda-2} - \text{etc.}$$

Vt nunc prima potestas z^λ sponte tollatur, necesse est vt fit

fit $\lambda(\lambda - 1) + 3\lambda - nn + 1 = 0$, siue $(\lambda + 1)^2 - nn = 0$,
 hincque duo valores pro λ reperiuntur: $\lambda = -n - 1$ et $\lambda = n - 1$;
 vnde sequitur pro valore completo ipsius v exprimendo re-
 quiri duas series infinitas, quas sequenti modo referamus:

$$v = \begin{cases} Az^{n-1} - Bz^{n-3} + Cz^{n-5} - Dz^{n-7} + Ez^{n-9} - \text{etc.} \\ + \mathfrak{A}z^{-n-1} - \mathfrak{B}z^{-n-3} + \mathfrak{C}z^{-n-5} - \mathfrak{D}z^{-n-7} + \mathfrak{E}z^{-n-9} - \text{etc.} \end{cases}$$

quarum autem sufficet priorem determinasse, quoniam po-
 sterior inde nascitur, scribendo $-n$ loco n ; quamobrem ha-
 bebimus vt sequitur:

$$\begin{aligned} v &= Az^{n-1} - Bz^{n-3} + Cz^{n-5} - Dz^{n-7} + Ez^{n-9} - \text{etc.} \\ \frac{\partial v}{\partial z} &= (n-1)Az^{n-2} - (n-3)Bz^{n-4} + (n-5)Cz^{n-6} - \text{etc.} \\ \frac{\partial^2 v}{\partial z^2} &= (n-1)(n-2)Az^{n-3} - (n-3)(n-4)Bz^{n-5} + \text{etc.} \end{aligned}$$

§. 41. Fiat nunc substitutio in singulis terminis no-
 frae aequationis sequenti modo:

	z^{n-1}	z^{n-3}	z^{n-5}	
$\frac{z z \partial \partial v}{\partial z^2} =$	$(n-1)(n-2)A -$	$(n-3)(n-4)B +$	$(n-5)(n-6)C - \text{etc.}$	
$-\frac{\partial \partial v}{\partial z^2} =$		$-(n-1)(n-2)A +$	$(n-3)(n-4)B - \text{etc.}$	
$\frac{3 z \partial v}{\partial z} = +$	$3(n-1)A -$	$3(n-3)B +$	$3(n-5)C - \text{etc.}$	
$nnv = -$	$nnA +$	$nnB -$	$nnC + \text{etc.}$	
$+ v = +$	$A -$	$B +$	$C - \text{etc.}$	
$0 =$				
	$0A +$	$4(n-1)B -$	$8(n-2)C + \text{etc.}$	
		$-(n-1)(n-2)A +$	$(n-3)(n-4)B - \text{etc.}$	

§. 42. Cum nunc singularum potestatum coëfficien-
 tes se destruere debeant, per primum A, qui arbitrio nostro
 relinquitur, sequentes omnes hoc modo determinabuntur:

B =

$$B = \frac{(n-2)}{4} A;$$

$$C = \frac{(n-3)(n-4)}{8(n-2)} B = \frac{(n-3)(n-4)}{4 \cdot 8} A;$$

$$D = \frac{(n-5)(n-6)}{12(n-3)} C = \frac{(n-4)(n-5)(n-6)}{4 \cdot 8 \cdot 12} A;$$

$$E = \frac{(n-7)(n-8)}{16(n-4)} D = \frac{(n-5)(n-6)(n-7)(n-8)}{4 \cdot 8 \cdot 12 \cdot 16} A;$$

etc.

ficque prior series pro quantitate v erit

$$A z^{n-1} - \frac{(n-2)}{4} A z^{n-3} + \frac{(n-3)(n-4)}{4 \cdot 8} A z^{n-5} - \text{etc.}$$

§. 43. Ex hac autem serie altera sponte eruitur, si modo loco A scribamus $\mathfrak{A}$ et $-n$ loco n , unde valor completus ipsius v binis sequentibus seriebus exprimetur:

$$v = \left\{ \begin{array}{l} A(z^{n-1} - \frac{(n-2)}{4} z^{n-3} + \frac{(n-3)(n-4)}{4 \cdot 8} z^{n-5} - \text{etc.}) \\ + \mathfrak{A}(z^{-n-1} + \frac{(n+2)}{4} z^{-n-3} + \frac{(n+3)(n+4)}{4 \cdot 8} z^{-n-5} + \text{etc.}) \end{array} \right\}.$$

§. 44. Nunc autem superest, ut istam formam per series inuentam cum forma finita

$v \sqrt{(z z - 1)} = f [z + \sqrt{(z z - 1)}]^n + g [z + \sqrt{(z z - 1)}]^{-n}$, concordem reddamus, quem in finem tribuamus ipsi z valorem infinite magnum, quandoquidem hoc modo in binis seriebus prae terminis primis omnes sequentes euanescent, ita ut hinc fit $v = A z^{n-1} + \mathfrak{A} z^{-n-1}$; at vero ex forma finita, ob $\sqrt{(z z - 1)} = z$, erit $v z = f(2z)^n + g(2z)^{-n}$, ideoque

$$v = 2^n f z^{n-1} + \frac{g}{2^n z^{n+1}}, \text{ qua forma cum illa comparata}$$

euidens est sumi debere $A = 2^n f$ et $\mathfrak{A} = \frac{g}{2^n}$.

Problema 6.

Proposito angulo quocunque Φ inuenire formam generalem pro finibus angulorum quorumuis multiplorum.

Solutio.

§. 45. Statuatur vt ante $z = \text{cof. } \Phi$, eritque $\sqrt{(zz - 1)} = +\sqrt{-1} \text{ fin. } \Phi$, hincque porro

$$[z + \sqrt{(zz - 1)}]^n = \text{cof. } n\Phi + \sqrt{-1} \text{ fin. } n\Phi \text{ et}$$

$$[z - \sqrt{(zz - 1)}]^n = \text{cof. } n\Phi - \sqrt{-1} \text{ fin. } n\Phi.$$

Nunc igitur ex forma finita habebimus

$$s = v\sqrt{-1} \text{ fin. } \Phi = f(\text{cof. } n\Phi + \sqrt{-1} \text{ fin. } n\Phi) \\ + g(\text{cof. } n\Phi - \sqrt{-1} \text{ fin. } n\Phi).$$

Faciamus iam $f = 1$ et $g = -1$, ac prodibit

$$s = v\sqrt{-1} \text{ fin. } \Phi = 2\sqrt{-1} \text{ fin. } n\Phi,$$

ficque erit $2 \text{ fin. } n\Phi = v \text{ fin. } \Phi$.

§. 46. Cum nunc fit $f = 1$ et $g = -1$, erit $A = 2^n$ et $\mathcal{A} = -\frac{1}{2^n}$, vnde pro v binas sequentes series nanciscimur;

$$v = \left\{ \begin{array}{l} 2(2z)^{n-1} - \frac{2(n-2)}{1} (2z)^{n-3} + \frac{2(n-3)(n-4)}{1 \cdot 2} (2z)^{n-5} - \text{etc.} \\ -2(2z)^{n-1} + \frac{2(n+2)}{1} (2z)^{n-3} - \frac{2(n+3)(n+4)}{1 \cdot 2} (2z)^{n-5} + \text{etc.} \end{array} \right.$$

Ponamus nunc, vt supra fecimus, $x = 2 \text{ cof. } \Phi$, vt $2z = x$, tum vero insuper $y = 2 \text{ fin. } \Phi$, et quoniam inuenimus $2 \text{ fin. } n\Phi = v \text{ fin. } \Phi = \frac{1}{2}vy$, tantum opus est series superiores pro v inventas per $\frac{1}{2}y$ multiplicare, hocque modo sequentem expressionem generalem pro finibus angulorum multiplorum obtinebimus:

2 fin.

$$2 \text{ fin. } n \Phi = \left\{ \begin{array}{l} y [x^{n-1} - \frac{(n-2)}{1} x^{n-3} + \frac{(n-3)(n-4)}{1 \cdot 2} x^{n-5} - \text{etc.}] \\ -y [x^{-n-1} + \frac{(n+2)}{1} x^{-n-3} + \frac{(n+3)(n+4)}{1 \cdot 2} x^{-n-5} + \text{etc.}] \end{array} \right\},$$

haecque expressio veritati erit consentanea, quicumque valores litterae n tribuantur, siue positivi siue negativi, siue integri siue fracti; unde patet formulam initio datam hoc defectu laborare, quod ibi series posterior est omissa. Primo autem statim patet, si $n = 0$, utique prodire $2 \text{ fin. } n \Phi = 0$, propterea quod singuli termini binarum serierum se mutuo tollunt; deinde etiam clarum est, pro numeris negativis n finis etiam negativus prodire.

§. 47. Evoluamus nunc etiam aliquot casus pro numeris integris, ac primo quidem fit $n = 1$, eritque

$$2 \text{ fin. } \Phi = \left\{ \begin{array}{l} y (1 + \frac{1}{xx} + \frac{3}{x^4} + \frac{10}{x^6} + \frac{35}{x^8} + \text{etc.}) \\ -y (\frac{1}{xx} + \frac{3}{x^4} + \frac{10}{x^6} + \frac{35}{x^8} + \text{etc.}) \end{array} \right\},$$

sicque binis seriebus iunctis fiet $2 \text{ fin. } \Phi = y$. Sit nunc $n = 2$, eritque

$$2 \text{ fin. } 2 \Phi = \left\{ \begin{array}{l} y (x - 0 + \frac{1}{x^3} + \frac{4}{x^5} + \frac{15}{x^7} + \frac{35}{x^9} + \text{etc.}) \\ -y (\frac{1}{x^3} + \frac{4}{x^5} + \frac{15}{x^7} + \frac{35}{x^9} + \text{etc.}) \end{array} \right\}.$$

Sit nunc etiam $n = 3$, eritque

$$2 \text{ fin. } 3 \Phi = \left\{ \begin{array}{l} y (xx - 1 + 0 + \frac{1}{x^4} + \frac{5}{x^6} + \frac{21}{x^8} + \frac{84}{x^{10}} + \text{etc.}) \\ -y (\frac{1}{x^4} + \frac{5}{x^6} + \frac{21}{x^8} + \frac{84}{x^{10}} + \text{etc.}) \end{array} \right\},$$

ideoque $2 \text{ fin. } 3 \Phi = y (xx - 1)$. Ponatur etiam $n = 4$, eritque

$$2 \text{ fin. } 4 \Phi = \left\{ \begin{array}{l} y (x^3 - 2x + 0 + 0 + \frac{1}{x^5} + \frac{6}{x^7} + \frac{28}{x^9} + \text{etc.}) \\ -y (\frac{1}{x^5} + \frac{6}{x^7} + \frac{28}{x^9} + \text{etc.}) \end{array} \right\},$$

ideoque $2 \text{ fin. } 4 \Phi = y (x^3 - 2x)$.

§. 48.

§. 48. Ex his exemplis iam fatis elucet, posteriorem seriem in priori omnes terminos fractos destruere, ita ut sufficiat ex priore serie solos terminos integros sumisse, quoties scilicet numerus n fuerit integer; hocque adeo facile in genere simili modo demonstrari posset, quo usi sumus pro cosinibus, superfluumque foret similem demonstrationem hic adornare. Caeterum in hac evolutione singulare phaenomenon se exerit, quod non parum suspectum videri queat, in eo consistens, quod ad consensum serierum infinitarum cum valore integrali finito stabiliendum, usi sumus casu quo $z = \infty$, quae positio instituto nostro, quo loco z cosinum anguli assumimus, maxime aduersatur. Verum si perpendamus istum consensum in genere esse constitutum, sine ullo respectu habito ad applicationem angulorum, omnia dubia sponte evanescere debent, imprimis cum iam plenissimus consensus cum veritate luculanter elucescat.